

## KRONIKA NAUKOWA

### Ekologia na 136 Kongresie AAAS (Boston, USA, 26–31 XII 1969 r.)

Stowarzyszenie „American Association for the Advancement of Science” (AAAS) powstało w 1847 r. w Bostonie, ale pierwszy Kongres odbył się w 1848 r. w Filadelfii. Obecnie należy ono do największych organizacji tego typu na świecie. W 136 Kongresie obradującym w Bostonie wzięło udział 48 towarzystw naukowych reprezentujących zarówno szeroko pojęte nauki matematyczno-przyrodnicze, jak i humanistyczne. Obrady trwające 6 dni odbywały się w 3 wielkich bostońskich hotelach oraz w budynku War Memorial Auditorium. Stałą komunikację między nimi utrzymywały dwupiętrowe londyńskie autobusy. W czasie trwania Kongresu zorganizowano szereg wycieczek naukowych i popularnonaukowych. Zwiedzanie poszczególnych instytucji połączono z odczytami i prelekcjami. Istniała sposobność obejrzenia: 1) Worcester Foundation for Experimental Biology (szczególnie zaawansowane badania nad rakiem, schizofrenią i fizjologią rozrodu), 2) New England Aquarium — jednego z najnowszych akwariów w USA, otwartego w 1969 r., 3) Cambridge Electron Accelerator, 4) Massachusetts General Hospital, 5) w słynnym Massachusetts Institute of Technology — m. in. Zakładu Żywienia i Pokarmu (Dept. of Nutrition and Food Science), gdzie prowadzone są badania nad wykorzystaniem pokarmowym białek. Zorganizowano również zwiedzanie 3 największych muzeów bostońskich: Gardner Museum, Muzeum Sztuk Pięknych i Muzeum Nauki. Ponadto odbyła się całodzienna wycieczka do jednego z największych na świecie ośrodków badań oceanograficznych w Woods Hole, gdzie prace naukowe prowadzą 3 instytucje: Woods Hole Oceanographic Institution, Marine Biological Laboratories oraz US Bureau of Commercial Fisheries. Uczestnicy wycieczki zwiedzali laboratoria i statki, przystosowane do dalekomorskich badań ichtiologiczno-rybackich, oraz bardzo bogatą bibliotekę, czynną całą dobę. W czasie trwania kongresu wyświetlano również liczne filmy naukowe. Do najciekawszych z grupy filmów przyrodniczych należały: „Wyspy Galapagos”, śladami ekspedycji Powella (1871—1872) w kanionach rzek Green i Colorado, reportaży ekologów australijskich pt. Great Barrier Reef oraz „Rozmowy z delfinami” (interesujące eksperymenty wokalnego porozumienia się człowieka z delfinem).

W obradach sekcji nauk biologicznych najliczniej reprezentowane zarówno pod względem ilości uczestniczących towarzystw, jak i wygłoszonych referatów były dyscypliny zoologiczne, słabiej ogólnobiologiczne, a bardzo nikle — botaniczne. W sekcji zoologicznej najważniejszą rolę odgrywały obrady American Society of Zoologists, z następującymi sekcjami: porównawczej endokrynologii, porównawczej fizjologii i biochemii, biologii rozwoju, ekologii, zoologii bezkręgowców, zoologii systematycznej oraz morfologii kręgowców. W większości sekcji obrady zorganizowane były w 2 postaciach: 1) sympozjów, na których zajmowano się konkretnymi, wybranymi zagadnieniami, omawianymi w kolejnych referatach i następnie wspólnie dyskutowanymi, 2) oddzielnych referatów z danej dziedziny wiedzy, nie związanych jednak ze sobą tematycznie.

W sekcji ekologicznej odbyły się 2 sympozja: 1) Ekosystemy strumieni, 2) Ekologia i jej kształcenie, oraz wygłoszono 10 referatów. Tematyka tych ostatnich i zakres omawianych zagadnień były bardzo różne (np. „Ekologia i rozmieszczenie meiobentosu głębin morskich w pobliżu północnej Karoliny” lub „Wydatkowanie energii na reprodukcję przez samice salamandry *Desmognathus ochrophaeus* z gór Alleghany”). W całodziennym sympozjum poświęconym ekosystemom strumieni wygłoszono 10 referatów, poświęconych tym stosunkowo w małym stopniu przekształconym przez człowieka systemom. W pierwszej części sympozjum omówiono strukturę i różnorodność zespołów, znaczenie materii allochtonicznej i detrytusu dla ich trofii. W drugiej części zajęto się zagadnieniami produkcji biomasy i przepływu energii przez ekosystem. Drugie sympozjum sekcji ekologicznej poświęcone było zagadnieniom nowoczesnej ekologii, nauczania jej w szkołach, pozycji w stosunku do innych nauk przyrodniczych oraz znaczenia praktycznego we współczesnym świecie. Wskazano, że w dzisiejszej ekologii, opartej na precyzyjnych eksperymentach i ścisłych opracowaniach matematycznych, konieczne jest uściślenie i wyjaśnienie terminologii.

Zagadnienia ekologiczne omawiano również w sekcji nauk biologicznych w ramach obrad Ecological Society of America: 1) „Rola danych ekologicznych przy planowaniu przekształcania środowiska” (6 referatów); 2) „Problem wykorzystania przybrzeżnych mięczaków” (7 referatów); 3) „Teoria i praktyka walki biologicznej”; obrady toczyły się przez 2 dni i koncentrowały się wokół zagadnień teorii i praktyki walki biologicznej w przeszłości i obecnie oraz planów i zagadnień wysuwających się aktualnie na pierwszy plan, w związku z ciągłym silnym wzrostem populacji ludzkiej oraz przekształceniem i chemizacją środowisk. Podkreślono, że w ostatnich latach teoria wykazała ogromny postęp, podczas gdy wykorzystanie jej w praktyce było niewielkie. Konieczne jest szersze upowszechnienie zdobyczy naukowych w praktyce.

Nieodłączną częścią Kongresu AAAS jest wielka, naukowo-przemysłowa wystawa, składająca się z kilkudziesięciu ekspozycji najnowszych wydawnictw oraz instrumentów, materiałów i pomocy naukowych. Szczególne zainteresowanie budził dział informacji naukowej oraz dział wystawiający różnego typu maszyny matematyczne i komputery.

A. Stańczykowska